

TÜTÜN KONTROL
POLİTİKALARINA İLİŞKİN

YEŞİLAY KAMUOYU

ARAŞTIRMALARI

EYLÜL 2026

TÜTÜN KULLANIMININ GERÇEK BEDELİ

TÜTÜNÜN SAĞLIĞA ETKİSİ

HER YIL 7 MİLYONDAN FAZLA ÖLÜM

Pasif sigara dumanına maruz kalan 1.6 milyondan fazla kişi yaşamını yitirmektedir.

TÜRKİYE'DE 100 BİN CAN KAYBI

Türkiye'de tütüne bağlı ölümlerin 18 binden fazlası pasif içicilikten kaynaklanmaktadır.

EKONOMİK YÜK VE ÇEVRESEL ZARAR

24 MİLYAR DOLAR YILLIK MALİYET

Tütün kullanımının Türkiye ekonomisine doğrudan yıllık maliyeti yaklaşık 24 milyar dolardır.

15 MİLYAR DOLAR HANEHALKI HARCAMASI

Türkiye'de ailelerin sadece sigara satın almak için yaptığı yıllık harcamadır.

%40 YANGIN RİSKİ VE ÇEVRE KİRLİLİĞİ

İstanbul'daki yangınların %40'ı sigara kaynaklıdır.

YILDA 160 MİLYAR ADET SİGARA SATILIYOR

Türkiye'de sigara üretimi her yıl artarak devam ediyor.

TÜRKİYE VE DÜNYA GENELİNDE KARŞILAŞTIRMA

Türkiye'de
Her **3** Yetişkinden
1'i Tütün Ürünü
Kullanıyor

TÜRKİYE TÜTÜN ÜRÜNÜ
KULLANANLARIN SAYISI

20 Milyon +
Kişi

TÜRKİYE'DE HER YIL
DOĞAYA ATILAN İZMARİT

100 Milyar +
Adet

TÜTÜN KONTROL POLİTİKALARINA İLİŞKİN

YEŞİLAY KAMUOYU ARAŞTIRMALARI

Türkiye Yeşilay Cemiyeti, tütün kontrolü politikalarına yönelik toplumsal destek düzeyini belirlemek ve kamuoyunun farklı düzenleme alanlarına ilişkin görüşlerini ortaya koymak amacıyla iki ayrı anket çalışması gerçekleştirdi. Araştırmalardan biri yüz yüze saha uygulamasıyla, diğeri ise dijital kanallar üzerinden paylaşılan anketler ile yürütüldü. Araştırmalarda;

- çocukları ve gençleri korumaya yönelik düzenlemeler ve ‘Tütünsüz Nesil’ uygulaması,
- kamusal alanlarda kullanımına ilişkin yasakların kapsamının genişletilmesi,
- paketlenme, görünürlük ve satış noktalarına ilişkin düzenlemeler,
- yeni tütün ve nikotin ürünlerinin satışını yasaklayan mevcut mevzuatın genişletilmesi

başta olmak üzere farklı tütün kontrolü politika araçları katılımcıların değerlendirmesine sunuldu.

Çalışmalarla, hangi düzenlemelerin daha güçlü toplumsal destek gördüğünün, hangi politika alanlarında görüşlerin farklılaştığının ve hangi konularda ek bilgilendirme ile farkındalık çalışmalarına ihtiyaç bulunduğu ortaya çıkarılması amaçlandı. Elde edilen bulguların, tütün ve nikotin ürünlerine yönelik koruyucu politikaların geliştirilmesine, toplumun beklentileriyle tutumlarının daha iyi anlaşılmasına katkı sağlaması hedefleniyor.

Metodolojik Not: Dijital araştırma 1.461, saha araştırması ise 5.481 gönüllü katılımcıyla farklı tarihlerde ve farklı veri toplama yöntemleriyle gerçekleştirilmiştir. Bulgular araştırmalara katılan kişilerin görüşlerini yansıtmakta olup çalışmalar ulusal nüfusu temsil eden olasılıklı örneklem araştırmaları olarak tasarlanmamıştır. Her biri tütün politikalarına ilişkin görüşleri almak için tasarlanmış kamuoyu yoklaması anket çalışmasıdır. Karşılaştırmalı değerlendirmelerde aynı veya benzer politika alanlarına ilişkin bulgular birlikte ele alınmıştır.

1. DİJİTAL ANKET ÇALIŞMASI

Türkiye Yeşilay Cemiyeti'nin dijital medya platformları üzerinden 1.461 katılımcı ile çevrim içi ortamda anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Gönüllülük esasıyla düzenlenen ankette *Tütün Ürünlerinin Zararlarının Önlenmesi ve Kontrolü Hakkında Kanun*'a yönelik toplumsal destek düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

%54,1
kadın

%45,9
erkek

Yaş ortalaması:
36,2

TÜTÜN VE NİKOTİN ÜRÜNLERİNİN ZARARLARININ FARKINDA MIYIZ?

Tütün ve nikotin ürünlerinin sağlığa zararları konusunda yeterli bilgiye sahip olduğunu düşünenlerin oranı

Evet
%87,5

Pasif duman maruziyetinin sağlığa zarar verdiğini düşünenlerin oranı

Evet
%97,1

Elektronik sigaranın sağlığa zararlı olduğunu düşünenlerin oranı

Evet
%96,3

Puff barın sağlığa zararlı olduğunu düşünenlerin oranı

Evet
%92,9

Isıtılmış tütün ürünlerinin sağlığa zararlı olduğunu düşünenlerin oranı

Evet
%91,5

Nikotin kesesinin sağlığa zararlı olduğunu düşünenlerin oranı

Evet
%88,4

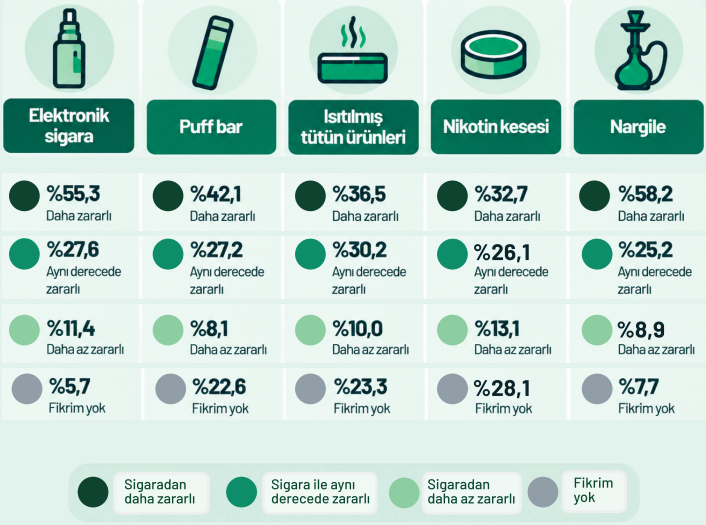

Nargilenin sağlığa zararlı olduğunu düşünenlerin oranı

Evet
%96,6

TÜTÜN ENDÜSTRİSİNİN “DAHA AZ ZARARLI” STRATEJİSİ TUTMADI

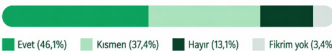
YENİ DÜZENLEMELER

ETKİLİ OLUR MU?

“Düzenlemeler Gençleri Korum”

Katılımcıların büyük çoğunluğu yasaların gençlerin sigaraya başlamasını önleyeceğine inanıyor.

Her 10 Kullanıcıdan 6'sı Bırakmak İstiyor

Katılımcılar arasında tütün ürünü kullandığını belirtenlerin %59,9'u bağımlılığından kurtulmayı düşünüyor.

TÜTÜN KONTROLÜNE YÖNELİK KANUNİ DÜZENLEMELERE **DESTEK YÜKSEK**

%91,6 Kamusal Alanlarda Kısıtlama

Toplum, tütün kullanımının kamuya açık alanlarda sınırlandırılmasını ve görünürlüğünün azaltılmasını en önemli adım olarak görüyor.

%91,4

Çocukların Bağımlılıktan Korunması

Gençleri tütün ve nikotin bağımlılığından koruyacak yeni düzenlemeler toplumun neredeyse tamamından destek alıyor.

%89,3

Tütünsüz Nesil Hedefi

2015 sonrası doğanlara tütün satışının tamamen yasaklanması fikri toplumda çok güçlü bir karşılık buluyor.

%83

Yeni tütün ve nikotin ürünlerinin **satışını yasaklayan** mevcut mevzuatın genişletilmesi

%86

Kapalı alanlarda tütün ve nikotin ürünü kullanımına ilişkin yasakların kapsamının genişletilmesi

%80,8

2040 itibarıyla tütün ürünlerinin üretim, satış ve dağıtımının tamamen sona ermesi

%71,7

Standart boyut, malzeme ve ambalaj biçimine dayalı **tek tip paket** uygulanmasına geçilmesi

%78,9

Marka, logo ve tanıtıcı unsurların sınırlandırıldığı mevcut **düz paket uygulaması**

%75,2

Tütün ürünlerinin **dijital/elektronik yaş doğrulama** ile satılması

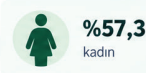
%84,5

Tütün ürünlerinin satış noktalarında **görünür şekilde** sergilenmesinin engellenmesi

2. SAHA ARAŞTIRMASI ANKETİ:

Türkiye Yeşilay Cemiyeti'nin ülke genelindeki saha çalışanları tarafından 5.481 katılımcı ile yüz yüze gerçekleştirilmiştir.

Gönüllülük esasıyla düzenlenen anketle tütün kontrolü politika seçeneklerine yönelik kesitsel bir alan araştırması yürütülmüştür.

TÜRKİYE GENELİNDE ORTAK MESAJ:

7 BÖLGEDEN TÜTÜN KONTROLÜNE DESTEK

Sıra	Bölge	Destek %	Destek	Geçerli	Toplam
1	Güneydoğu Anadolu	%93,0	557	599	599
2	Ege	%89,5	1.624	1.815	1.862
3	Marmara (İstanbul dahil)	%86,8	1.279	1.474	1.477
4	İç Anadolu	%84,7	232	274	274
5	Karadeniz	%83,8	367	438	438
6	Akdeniz	%79,9	251	314	314
7	Doğu Anadolu	%79,2	403	509	517
	TOPLAM	%86,9	4.713	5.423	5.481

TOPLUMSAL DESTEK AÇISINDAN ÖNE ÇIKAN DÜZENLEMELER

Saha araştırması verileri, toplumun tütün kontrolü düzenlemelerini sadece desteklemekle kalmayıp bu kuralların **uygulanabilir olduğuna** ve **toplum sağlığını koruyacağına** dair güçlü bir inanç taşıdığını göstermektedir.

Düzenlemelerin Uygulanabilirliği ve Denetim

%89,6

Sosyal Medya Kısıtlamalarına Destek
Dijital platformlarda tütün kısıtlamalarına yönelik çok güçlü bir toplumsal destek bulunmaktadır.

%77,2

Yaş Doğrulama Sistemine Güven
Katılımcıların büyük çoğunluğu satış kısıtlamalarının uygulanabilir olduğuna inanmaktadır.

%73,0

Uygulanabilirlik Oranı
Yeni düzenlemelerin sadece kağıt üzerinde kalmayıp günlük hayatta uygulanabileceği öngörülmektedir.

%85,1

Pasif Duman Etkilenimini Azaltma Etkisi
Toplum, tütün düzenlemelerinin pasif dumana maruziyeti azaltacağına inanmaktadır.

Sağlık Etkisi ve Koruyucu Beklentiler

%85,6

Toplum Sağlığına Olumlu Etkisi
Düzenlemelerin genel sağlık düzeyini yükselteceği ve pasif etkenimi azaltacağı beklenmektedir.

%80,6

Gençleri Koruma Potansiyeli
Yeni düzenlemelerin çocukların ve gençlerin tütün ürünleri kullanımına başlamasını engelleyeceği düşünülmektedir.

%78,9

Genel Kullanımda Azalma Beklentisi
Toplum, tütün kontrolü politikalarının kullanım oranlarını düşürmede başarılı olacağına inanmaktadır.

%74,7

Tütün Ürünü Kullanımını Bırakmaya Etkisi
Toplum, tütün düzenlemelerinin bırakma oranını artıracığına inanmaktadır.

3. ORTAK BULGULARIN DEĞERLENDİRMESİ

Farklı dönemlerde, farklı yöntemlerle gerçekleştirilen her iki araştırmadan elde edilen bulgular, çocukların ve gençlerin korunması, erişimin sınırlandırılması ve tütün ürünlerinin görünürlüğünün azaltılmasına yönelik düzenlemelerin toplum tarafından desteklendiğini göstermektedir.

 Çocuk ve gençlerin korunması	Dijital Anket Çalışması %91,4 Çocuk ve gençleri koruyucu yeni düzenlemeler	Saha Çalışması %92,0 18 yaş altı tütün alanına giriş yasağı %90,9 Okul çevresi yasağı	İki çalışmada da en yüksek destek bu alanda yoğunlaşmaktadır.
 Nesle dayalı satış yasağı	Dijital Anket Çalışması %89,3 2015 sonrası doğanlar için	Saha Çalışması %83,2 2015 sonrası doğanlar için	Tütünsüz Nesil uygulaması iki araştırmada da yüksek destek görmektedir.
 Satış noktasında görünürlüğün azaltılması	Dijital Anket Çalışması %84,5 Görünür sergilemenin engellenmesi	Saha Çalışması %84,0 Kapalı dolapta satış	Satış noktalarında tütün ürünlerine görsel maruziyetin azaltılması desteklenmektedir.
 Tek tip paket uygulaması	Dijital Anket Çalışması %71,7 Tek tip paket uygulaması destekleniyor.	Saha Çalışması %70,1 Standart sigara boyu uygulaması	Standart boyut, malzeme ve ambalaj biçimine dayalı tek tip paket uygulaması desteklenmektedir.
 Kamusal alanların korunması	Dijital Anket Çalışması %91,6 Kamuya açık alanlarda kullanımın sınırlandırılması ve görünürlüğünün azaltılması %86,0 kapalı alan kapsamının genişletilmesi	Saha Çalışması %86,8 Sağlık/üniversite açık alan sınırlaması %89,9 park/oyun/spor alanı yasağı	Kamusal alanlarda tütün kullanımının azaltılmasına destek oldukça yüksek seviyededir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

TÜTÜNSÜZ BİR GELECEK İÇİN GÜÇLÜ POLİTİKALAR GEREKİYOR

Farklı tarihlerde ve farklı yöntemlerle gerçekleştirilen iki anket çalışmasının bulguları birlikte değerlendirildiğinde, tütün ve nikotin ürünlerine yönelik koruyucu düzenlemelere toplumsal desteğin yüksek olduğu görülmektedir.

Katılımcılar özellikle **çocukların ve gençlerin korunması, kamuya açık alanlarda tütün kullanımının ve görünürlüğünün azaltılması, 'Tütünsüz Nesil' yaklaşımı ve satış noktalarında tütün ürünlerinin görünürlüğünün engellenmesi** gibi düzenlemeleri güçlü biçimde desteklemektedir.

1. ÇOCUKLAR VE GENÇLERİN KORUNMASI ÖNCELİKLENMELİ

%91,4

Koruma Desteği

Halkın büyük çoğunluğu gençleri tütün ve nikotin bağımlılığından koruyacak düzenlemeleri desteklemektedir.

2. BIRAKMA HİZMETLERİ DAHA ERIŞİLEBİLİR HALE GETİRİLMELİ

%59,9

Bırakma İsteği

Tütün kullananların yarısından fazlası bu bağımlılığı bırakmayı düşünmektedir.

%89,3

Tütünsüz Nesil Yaklaşımı

Katılımcıların %89,3'ü gelecek nesillerin tütünsüz yetişmesi hedefini onaylamaktadır.

Erişilebilir Destek ve YEDAM

YEDAM gibi danışmanlık hizmetlerinin erişilebilirliğinin artırılması bırakma süreci için kritiktir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

3. ENDÜSTRİNİN "DAHA AZ ZARARLI" SÖYLEMİYLE MÜCADELE EDİLMELİ

E-sigara ve yeni nesil tütün ürünleri, bağımlılık endüstrisi tarafından "daha az zararlı" söylemiyle pazarlanmaktadır. Bu tür eksik ve yanlış bir algı yaratılması özellikle gençler açısından risk oluşturmaktadır.

**Hiçbir tütün
veya nikotin ürünü
güvenli bir seçenek
değildir.**

**Bilimsel verilere dayalı
farkındalık çalışmaları
güçlendirilmelidir.**

4. TÜTÜN ÜRÜNLERİNİN GÖRÜNÜRLÜĞÜ AZALTILMALI

%89,6

Sosyal medya/dijital platformlarında
tütün ürünlerinin görünürlüğünün kısıtlanması

%91,6

Kamuya açık alanlarda kullanımın
sınırlanması ve görünürlüğün azaltılması

%84,5

Satış noktalarında görünür sergilemenin
engellenmesi

Çocukların ve gençlerin tütün ürünlerinden korunması amacıyla bu ürünlerin satış noktalarında ve sosyal medyadaki görünürlüğünün azaltılması önem taşımaktadır. Tütün ürünlerinin görünürlüğü, çocuklar ve gençler açısından özendirici, tütün kullanan veya bırakma sürecinde olan bireyler açısından ise tetikleyici olabilmektedir. Bu nedenle, tütün ürünlerinin görünürlüğünü sınırlandıran düzenlemelerin hayata geçirilmesi önemlidir.

TÜTÜN KONTROLÜ: GELECEK NESİLLERİN SAĞLIĞINI KORUMAKTIR

Araştırmaların sonuçları, toplumun tütün kontrolü politikalarına yönelik güçlü desteğini ortaya koymaktadır.

Koruyucu düzenlemeler, doğru bilgilendirme, bırakma hizmetleri, etkin denetim ve halk sağlığı odaklı fiyat politikalarının birlikte uygulanması, **tütünsüz bir gelecek için** temel unsurlardır.

Bugün alınan her önlem, yarının sağlıklı nesillerine yapılan bir yatırımdır.

YEŞİLAY DANIŞMANLIK MERKEZİ
DESTEK HATTI

TÜRKİYE YEŞİLAY CEMİYETİ
Sepetçiler Kasrı, Sirkeci 34110 İstanbul
+90 212 527 16 83 - info@yesilay.org.tr
yesilay.org.tr   /1920yesilay